

De «SEMSE» kroniek

SCHRAANHEE

1980 ZEMST

8ste jaargang n° 2

mei 1992

Tijdschrift

Heemkundige Kring "DE SEMSE" opgericht in 1985

Van Eyken Norbert, voorzitter tel: 015/6165567

Van Vaerenbergh Georges, ondervoorzitter
tel: 015/612598

Vanderbeken Colette, penningmeester-secretaris
tel: 015/612218

De Boeck Paul, cafetariaverantwoordelijke
tel: 015/612808

De Smet Gerda, redactie-tijdschrift
tel: 015/610433

De Troy Marc, pers-publiekverantwoordelijke

Kardux Ton, bestuurslid

Floridor Gustaaf, bestuurslid

De Blander Walter, bestuurslid

Vandermeiren André, bestuurslid

Van Relegem Louis, bestuurslid

Wens je meer informatie over onze werking...
of nog beter wens je lid te worden, neem dan
contact met één van onze bestuursleden.

voorwoord

Met het intrede van de lente, zijn ook de activiteiten in de schoot van onze kring toegenomen.

De spreekbeurt van Notaris Luc Van Eeckhoudt werd gehouden op donderdag 2/4 voor een aandachtig en talrijk publiek.

Voor de genealogen een nieuw licht op de bronnen van het notariaat.

De edukatieve sessie over het computerprogramma "Biblius" was de verplaatsing naar 's Gravenwezel waard.

Met het door de Ufsia uitgewerkt programma wordt het mogelijk om de heemkundige bibliotheken te inventariseren op een eenvoudige manier.

Ook de informatiekursus over "Bewaring en inventarisatie van gemeentearchieven" was meer dan interessant.

Dr. E. Persoons, Algemeen Rijksarchivaris sprak over het wettelijk kader van archivering.
Lic. H. De Kok, Stadsarchivaris Turnhout over OCMW archieven.

Lic. F. Keersmaeker, Gemeente-archivaris Duffel sprak het belang van de lokale archivalia als kultuurdrager.

Debat/vraagstelling o.l.v. Lic. Harry Van Royen, secretaris verbond voor heemkunde.

Naar het Kasteel van Bornem. Met 38 personen waren we te gast bij Graaf John de Marnix de Sainte Aldegonde. Een aangename en mooie namiddag, spijs het slechte weer.

In het kader van de vormingskursussen en als aanvulling op de voordracht "Het landschap als Archief" door prof. Luk Daels, wordt onder leiding van Drs Roger Knaepen een rondrit per autocar gemaakt in de streek van Mol, Lommel om de opgedane kennis te toetsen en dit op 16/5.

Eveneens op 16/5 stellen wij onze bibliotheek tentoon op de viering van 25 jaar V.V.F. Mechelen.

Gouwdag in Brabant. - Gastdorp TERNAT. Onder het thema "Hoevebouw" gaat deze gouwdag door op 14/6. (Iedereen ontvangt nog een uitnodiging).

We willen ook nog even onze uitstap naar Landen en omgeving vermelden die zal doorgaan op 26/7.

Wij wensen jullie nog veel lente-genot.

Het bestuur.

Het godshuis van Oliveten en haar belang voor de genealogische opzoekingen
aangaande Zemst.

(Marc Alcide)

Zemst is een gemeente die me hoe langer hoe meer begon te boeien tijdens het opstellen van mijn voorouderstabel. Niet moeilijk als bijna de volledige linker kant van mijn kwartierstaat met deze gemeente te maken kreeg. Ondertussen had ik reeds heel wat bronnen met betrekking tot Zemst aangeboord. Toch dacht ik dat in het Stadsarchief van Mechelen weinig over deze gemeente moest te vinden zijn, gezien dat, buiten dat deze gemeenten aan elkaar grenzen, ze in het verleden door relatief verschillende (kerkelijke) overheden bestuurd werden. Het Rijksarchief te Brussel leek dus de beste oplossing om meer over de geschiedenis van deze gemeente te weten te komen. Niets was minder waar. Massa's registers en documenten vond ik aldaar over Zemst. Maar het bleef wel Brussel, en dat terwijl ik vlakbij het Stadsarchief van Mechelen woonde.

Op een zekere dag kantelde echter het tij. Tijdens het doornemen van zekere inventarissen in het stadsarchief van Mechelen trof ik een interessant fonds aan, dat voor een groot deel betrekking had op Zemst en omstreken. Het ging hier om registers van het Godshuis van Oliveten. Ik zou nu niet onmiddellijk een juiste omschrijving kunnen geven voor wat een godshuis juist is. Wat het ook moge geweest zijn, na het werpen van een eerste blik op n van hun vele registers merkte ik onmiddellijk de waarde en het belang voor genealogische vorsers, die de omgeving Zemst bewerken.

En van deze vele registers, die ik gedetailleerder bekeek, was een goedenisboek, dat de verkopen en de verhuringen van de bezittingen van dit godshuis te Zemst, Epegem en Weerde behandelde. De reeks waartoe dit boek behoorde was, chronologisch gezien, het laatste, de periode 1774-1796 omvattend. Het begint echter halfweg de 15de eeuw en het werd 250 jaar aan een stuk

bijgehouden.

Vooraleer nader op de actes in te gaan wou ik nog wel even opmerken dat deze goedenisreeks slechts één van de vele bronnen was, handelend over Zemst en het godshuis, die ik terugvond. Een blik op de eerste acte leert mij dat er tijdens het ancien-regime te Zemst meer dan één schepenbank bestond. Over de klassieke schepenbank liggen er in het R.A. Brussel genoeg gegevens ter inzage. Maar ook het godshuis had een eigen schepenbank. De eerste acte (1774) die ik bekeek leerde mij dat een zekere Joannes Adriaans de toenmalige meijer en officier was, dat het trio Jan Baptist Van Hacht, Henricus Ceulemans en Jan Francis Magnus als schepenen fungeerden. Deze heren hadden ook familiale banden met elkaar zoals blijkt uit de volkstelling van 1796. De griffier van dienst was D.J. Vandyck. De tweede acte vermeldde reeds een ander individu als meijer : Joannes Polvliet. Het komt er op neer dat bij elke acte bijna altijd de volgende "bestuurslui" naar voor komen: de meijer, de schepenen, de griffier en de officier. De actes beginnen altijd met een soort heading. Bij de eerste acte luidt ze bijv. *Francis Van Meersch cum uxore vercoopers, Joannes Hoorinckx cum uxore, coopers*. In bijna elke acte komen heel wat namen voor van betrokkenen - één bepaalde akte leverde mij 70(!) namen op -, ook familiebanden en toponiemen worden veelvuldig vermeld. Het einde van elke acte levert ons bovendien nog de namen van 2 getuigen op. De leesbaarheid van de actes van de laatste 20 jaar is zeer goed, in tegenstelling tot het handschrift van bijv. Joannes Josephus Verstraeten, nota bene notaris te Zemst vanaf 1781. In tegenstelling tot de registers van voornoemd notaris, waarvan het belang voor Zemst niet mag onderschat worden, kan je stellen dat er in de namen van de betrokkenen veel variatie zit. (wordt vervolgd...)

In "DE BRABANTSE FOLKLORE" van het jaar 1936 verscheen het volgende artikel over Eppegem. Wij geven het hieronder integraal weer.

De Heeren van Eppegem.

door LOUIS STROOBANT.

Zonder eenigen twijfel waren de Berthout's de eerste bezitters van het dorp Eppegem bij Grimbergen. Deze machtige dynasten, die een groot gedeelte van Brabant en bijna gansch de Kempen bezaten, weigerden de suzeriniteit der hertogen van Brabant te erkennen. Arnold van Grimbergen, verwant met den graaf van Vianden, met den heer van Breda, van Moy in Artezië, van Boussu, enz., zat in zijn castrum te Grimbergen aan tafel met zijn zoons en enkele getrouwe vassalen, waarbij Godfried Sereihane (van Ursel) en Arnold van Oyenbrugge. Zij ontvingen er den gezant van den hertog van Brabant, die hun de suzeriniteitseischen van den hertog kwam bekend maken. Hoogmoedig antwoordden hem de Berthout's dat zij, sedert twee eeuwen reeds, maar alleen van God afhingen en van geen ander heer. Dit feit zou gebeurd zijn, korten tijd na het afsterven van Arnold I, in 1137. In 1159 werd het castrum van Grimbergen door den hertog van Brabant ingenomen en gesloopt.

Dit aanmatigend optreden van de heeren van Grimbergen zou, naar het schijnt althans, zijn oorsprong gevonden hebben in het feit dat zij beweerden op dezelfde afstamming als het huis van Leuven te mogen roemen. De Berthout's zouden namelijk afstammen van Childebrand, broeder van Karel Martel. Berulphus, zoon van Childebrand, zou, omstreeks het jaar 714, voor Pepijn de Korte

— die Mechelen bezat — afzetbaren graaf of gouverneur van Mechelen geweest zijn. Een zoon van Berulphus zou Ado geheeten hebben, die in het huwelijk trad met Else van Haspengouw, dochter van Lambertus, graaf van Hesbania. Ado zou in 753 van zijn bloedverwant, koning Pepijn, het land van Bratuspant (of Mechelen) verkregen hebben.

Een broeder van Ado was Rado, graaf van Mechelen en rentmeester van den koning van Frankrijk; deze huwde met een zuster van Paul-Émile, bisschop van Rouaan. Hun dochter was Mathilda, die huwde met Arnold van Grimbergen en Assche, zoon van Alardus, heer van Grimbergen en Assche, en van dezès vrouw Grimaria; hij was kleinzoon van Odelardus, in 660 heer van Grimbergen en Assche, en van Nonna, prinses van Aquitania, zuster van den H. Amandus, bisschop van Luik. (Hndschr. 789 uit de Koninkl. Biblioth., Genealogie der heeren van Grimbergen).

Uit Arnold van Grimbergen en Mathilda zou Berthold I geboren zijn. Deze schonk zijn naam aan het geslacht. Hij zou veldheer geweest zijn in de legers van Karel den Groote, *heer van Grimbergen en Assche*, graaf van Mechelen langs moederszijde en die ook verder het land van Mechelen bleef besturen. Hij trad in het huwelijk met Irmengardis, zuster van den H. Hildebertus, die aartsbisschop was te Keulen van 782 tot 818. Hun kinderen waren Gocelin, Boggis, enz.

J.-B. HOUWAERT, *BARLANDUS* citeerend, *Chron. ducum Brabantiae* (Hndschr. II, 6555, blz. 79 uit de Koninkl. Biblioth.), zegt dat Karloman prins was van Haspengouw en hertog van Brabant, graaf van Leuven, † 615, en vader van 1° Pepijn van Landen, 2° van Grimoald d'Hesbain, *heer van het land van Grimbergen*, die huwde met een dochter van den graaf van Teisterbant en Kleef, 3° van Amelbergha d'Hesbain, die in den echt trad met graaf Walbertus. Het is algemeen bekend, zoo zegt het handschrift verder, dat Grimbergen zijn naam dankt aan Grimoald, die er het kasteel deed bouwen (?).

Welke is echter de wetenschappelijke waarde van al deze genealogieën, overgenomen uit Lucius Tongrensis, van wien VALÈRE ANDRÉ spreekt in *Bibliotheca Belgi-*

ca... vetus historicus... totam a fabulis compositum.

In zijn *Histoire de Tervueren*, (Handschrift Nr. 13520 uit de Kon. Bibl.) gaat G. VAN DIEVE eveneens terug tot de Pepijnen, wat ons toelaat te veronderstellen dat er in deze genealogische tradities toch een grond van waarheid zou voorhanden zijn.

In deze gemeenschappelijke afkomst der huizen van Leuven en Grimbergen zou bijgevolg den oorsprong dienen gezocht te worden van den wedijver die tusschen beide families schijnt bestaan te hebben.

In zijn *Historie van Leuven*, Boek II, Hoofdst. 2, spreekt JUSTUS LIPSIVS over den strijd dien de heeren van Grimbergen aanbonden om zich te onttrekken aan het gezag der hertogen van Brabant. Het oude kasteel van Grimbergen werd verwoest, versterkt en opnieuw opgebouwd in den loop der zeventien onafgebroken jaren oorlog tijdens de XII^{de} eeuw. De kasteelen van Poddegem, van Schiplaken, van Linth, van Impden, van Ter Tommen, van Imple, Cobbenbosch, Oyenbrugghe, enz. waren als evenzooveel voorposten die door de leenmannen van Grimbergen verdedigd werden. Het kasteel van Bouchout, een laten-erf, hing af van de hertogen van Brabant, terwijl het overige van het grondgebied van Meise een afhankelijkheid was van de Berthout's.

De Berthout's, Walter van Grimbergen namelijk die een oorkonde uit 1096 ondertekende, bezaten te Grimbergen een berucht castrum. Niemand kan echter totnogtoe bepalen waar dit juist zou gestaan hebben. Volgens sommigen verhief het zich op den Senecaberg, niet ver van Vilvoorde, ofwel te Borgt. Zekerheid bestaat er nochtans echter niet. Hieromtrent lezen wij in VAN HEELU'S *Brabantsche Yeesten* (vers 526-541) :

*Ende te Grimbergen, daer stond mede
Een borch sterc ende groot ;
Men wist haerre genoot
In menich mylen verre no by.*

Deze schrijver zegt eveneens dat Mechelen aan de heeren van Grimbergen toebehoorde. SANDERUS veronderstelt dat het oude kasteel van de *kasteelheeren* der Berthout's zou gestaan hebben te *Ter-Tummen*.

Wat het castrum van Grimbergen betreft, dit zou ingenomen en in asch gelegd geweest zijn in 1159.

« Deze *grootte en beruchte* vesting, die scheen te kunnen weerstaan aan alle menschelijke macht, werd, door een rechtvaardig oordeel Gods, een prooi der vlammen en geheel en al vernield »: A. WAUTERS, *Environs*, II, 163, SIGEBERTI citeerend, *Auctarium Afligemense*, ad. ann. 1159, in PERTZ. *Monumenta Germanica*, VI, 404.

Het schijnt bewezen te zijn dat het castrum van Grimbergen tijdens de XIII^{de} eeuw in puin bleef liggen, terwijl de Berthout's hun oorkonden dateeren uit Rumpst, Ruisbroek en Ninove.

Omstreeks 1179 verzoenen zich de Berthout's met hun suzerainen. Deze machtige dynasten zorgden er echter steeds voor, te kunnen steunen op trouwe vassalen en *meys-seniers*, wier *manors* als vooruitgeschoven posten van de vesting te Grimbergen konden beschouwd worden.

A. WAUTERS schrijft in *Environs*, II, 160 : « In de « legende van de H. Berlindis wordt *Humberck*, een plaats « die men meent te kunnen identificeeren met Grimbergen, « geciteerd, als zijnde een van de *twee* burchten van Ode-
« lardus, vader van deze Heilige. De legende verhaalt ver-
« der dat *Humberch*, dank zij de versterkingen en de
« *moerassen die er rond lagen* zich flink tegen de Hunnen
« wist te verdedigen ».

Sommige schrijvers zijn de meening toegedaan, dat *Humberch* niets anders zou beteekenen dan *Humbeek*. GHESQUIÈRE meent dat *Humberch* lag te Oombergen in het land van Aalst. Wij persoonlijk denken eerder dat er hier sprake is van den *Hunneberg*, bij Geeraardsbergen.

*In de borch te Nettelaer
Die Ishertogen was sekerteke
Ende aldaer stont bij Strombeke.*

De burcht van Netelare of Nettelaer, toebehoorend aan de hertogen van Brabant, zou gestaan hebben op een hoogte tusschen Vilvoorde en Eppetegem. Het zou de *tumulus*, *Notelaeren berg* geheeten, geweest zijn, waar door baron DE LOË en SAINTENOY opgravingen gedaan werden.

Deze vesting der hertogen van Brabant werd in 1159 ingenomen. Heer Gerard van Herlaar (bij Vilvoorde), Hendrik van Oyenbrugge (van Eppetegem) en de kasteelheer van Grimbergen worden aangegeven als zijnde de eersten die de bestorming inzetten.

De *Grimbergsche oorlog*, gedicht dat in 1852 uitgegeven werd door de *Geutsche Bibliophielen*, verhaalt dat Grimbergen een leen was van Lothaar, dat door de Berthout's meer dan twintig jaar lang tegen de suzeriniteits-eischen van de hertogen van Brabant verdedigd werd.

De slag bij Ransbeek, waarbij de jonge hertog Godfried — de Hertog in de Wieg — zou tegenwoordig geweest zijn, werd geleverd in 1152. Deze veldslag, die door sommige geschiedschrijvers als een legende beschouwd wordt, is het die in den *Grimbergschen Oorlog* bezongen wordt. Er wordt in verhaald dat Arnold van Grimbergen zijn leenmannen opriep, tusschen dewelke vermeld worden: Arnold van Oyenbrugge, Arnold van Hombeek, Willem van der Tommen, Arnold van Cobbenbosch, Peter van Imple, Alaert van Beigem, Paridaen van Eppetegem, Gerard van Ophem, Gerard van Herlaar-bij-Vilvoorde, Gerard van Lier, enz.

Er werd beraadslaagd over de weerspannigheid van de Berthout's, heeren van Grimbergen, tegen Godfried, hertog van Brabant. Tot hun verdediging bij den Keizer wezen de Heeren van Grimbergen op het feit dat de dynasten van Grimbergen (de Berthout's) *nooit* een grond in leen ontvangen hadden van de voorouders van Godfried, wiens suzeriniteit zij bijgevolg weigerden te erkennen.

Wij weten niet of al wat er in het gedicht beweerd wordt op historischen grondslag berust, doch terloops meenen wij er de aandacht moeten op te vestigen dat al de leenmannen die er in genoemd worden, werkelijk bestaan hebben, wat wel pleit voor de historische documentatie van den dichter. Een ander handschrift uit de *Koninklijke Bibliotheek* (N° 221, *Genealogie der Baccx-Berthout*),

geeft een reeks namen op van mannen die zouden deelgenomen hebben aan een veldslag, die in 1137 geleverd werd tusschen den hertog van Brabant en Berthout, heer van Grimbergen.

Wij noemen er, voor de eerste a parte brabantica : Arnold van Wemmel, Jan van Campenhout, Gerard Pedius (van Pede), Arnold van Cranem, Lambert van Wezemaal, N. van Diest, N. van Bierbeek, N. van Rotselaar, Godfried van Leefdael.

Van de kant van Grimberge : Arnold van Cobbenbosch, Simon van Meelen, Willem van Pommeren, Willem van den Bosch, Arnold Oyenbrugge, Gerard van Ophem, Arnold Berthout, Walter Berthout, Gerardus Berthout.

In zijn *Histoire des environs de Bruxelles*, verstrekt A. WAUTERS (II, 542, 558) bitter weinig inlichtingen betreffende de leenmannen van de Berthout's, namelijk over de heeren van Eppegem.

Het dient weliswaar opgemerkt dat WAUTERS in zijn tijd niet beschikte over de kostbare inlichtingen die ons thans gegeven worden door de handschriften uit de reeks J. B. HOUWAERT, die sedertdien door de *Koninklijke Bibliotheek* aangeworven werden (N° II, 6489, 6490, 6491, 6497, 6509, 6601) en die ons toelaten in dit artikel enkele onuitgegeven bijzonderheden over de heeren van Eppegem mede te deelen.

Dit dorp, eertijds een bezitting der Berthout's van Grimbergen, is gelegen langs een Romeinschen weg (*den hooge wech*), komende van Schaarbeek, langs het Z. van Evere, door Diegem waar hij over de Woluwe leidt, niet ver van dezes bron, om verder te gaan naar Peutie, Elewijt (Romeinsche nederzetting) door Hogstage (Hofstade).

De van Eppeghem's (zes fazen, goud en sinopel) bewoonden den burcht van Impele. In 1154 leefden Arnold, Lidekin en Willem van Eppegem. Deze laatste, een ridder, schonk, met de toestemming van zijn vrouw Hildegardis en van zijn dochter Elisabeth, aan de abdij van Grimbergen een hofstede te Netherhem (Nederhem-bij-Wolvertem) en een bosch te *Impde* (in 1170). Paridaen wordt vermeld in 1180 ; Gocellin of Gozewijn, zijn broeder, in 1181, 1188, 1198, 1211 ; een andere Paridaen, zoon van Gozewijn, ridder, in 1207, 1220, 1224, 1239, 1240 ; ridder Willem in 1243. Iwan van Eppegem staat in 1198 een allodium te Ossegem af aan het klooster van Affigem. Paridaen van Eppegem, plaatst een zegel : gefaasd met een lelie in het helmteeken. Schildhouders : vogels, zittende op boomtakken.

Otto van Eppetegem, ridder, heer van Eppetegem, huwde met Christina van Cats. Hun dochter, Margaretha van Eppetegem, *dame van Ympcle of Impel te Eppetegem*, huwde met Jan van Oyenbrugge, heer van Millé, geciteerd in 1334, zoon van Willem van Oyenbrugge en van Catharina, dochter en erfgename van Willem, heer van Millé of Milse, ridder. Hij † in 1369 en werd begraven bij de Karmelieten te Mechelen. Zijn weduwe C. van Cats, hertrouwde met Gillis van Streput. Margaretha van Eppetegem voerde : zilver met een kruis van keel, rechts een merel van sabel en in het hartpunt een gouden wassende maan (Bouchout ?) Jan van Oyenbrugge, haar echtgenoot, voerde het gefaasd schild der Oyenbrugge's, met zilveren lambel.

De heerdij van Humbeek werd in 1313 door Daniël van Bouchout gekocht aan Floris Berthout, van Mechelen. Daniël, geboren omstreeks 1255-60, bezat het castrum van Bouchout, de domeinen van Sterrebeek, Zaventem, Wemmel en Sempst. Hij was drost van Brabant in 1301 en 1306 (Cfr. Hdschr. n° II, deel I, blz. 106 van den Heraldieken Raad). Zijn zoon Gillis, heer van Bouchout en van Sterrebeek, trad in het huwelijk met Elisabeth van Berthout van Berlaar. Uit dit huwelijk sproot Jan van Bouchout, heer van Humbeek, geboren omstreeks 1315. Deze wordt geciteerd in 1356 en was bij hertog Jan III te Buiresfosse. In 1362 kocht hij de kastelenij van Brussel ; hij leidde in 1371 de Brusselsche troepen naar den slag bij Bastweiler, en, in 1386, naar een belegering te Gavere. De rol die hij in Brabant speelde wordt beschreven door A. WAUTERS, *Environns de Bruxelles*, II, 282. Hij stierf in 1391 en liet niets dan onechte kinderen na. Hiervan worden vermeld : Leon, heer van Relegem ; Gerard, heer van Raamsdonk ; Jan, bijgenaamd de bastaard ; Gillis die met een Busco (van den Bosch) huwde ; Laurentius, deken van Sinter-Goedele ; Catharina, kloosterzuster te Oudergem, Catharina II, kloosterzuster te Herenthals ; Elisabeth, kloosterzuster te Leëndaal, enz. enz.

De genealogie der Bouchout's blijft nog op te maken. Deze die gepubliceerd werd in BUTKENS, *Supplém.* II, 269, spreekt op vele plaatsen zich zelf tegen. Cf. Hdschr. BAERT, 95 H, blz. III, Koninkl. Bibl.

Deze Bouchout's, gesproten uit de Crainhem's, waren verwant met de van Eppenheim's, die een wapenschild droegen van goud met een kruis van keel, (volgens RIETSTAP).

De dichter van den *Grimbergschen oorlog* geeft aan de Craynhem's : *van gouden met eenen cruce daerin van kelen, meer noch min ; eene craye in den quartier van sable* : selc was zijn banier. Cf. Vlaamsche Bibliophielen, II, vers 3809.

Volgens een genealogie der Oyenbrugge's, opklimmende tot 1092, stonden zij af van de Berthout's en zouden zij begraven zijn in de abdij van Grimbergen. (Hndschr. 15, boekdeel III, blz. 187 van den *Heraldieken Raad*).

De Oyenbrugge's stammen af van Arnold van Oudenaarde, miles van Oyenbrugge, zoon van Gerard MILTIS DE ALDENARDE. Samen met de heeren van Grimbergen strijdt hij tegen Godfried met den Baard, hertog van Brabant.

Hij zou zijn wapen verruild hebben *tegen* zijn oudsten broeder en droeg het blazoen van Oudenaarde. Hij zou gehuwd geweest zijn met Mathilda van Liere, gesproten uit het aloude huis der heeren van Rivieren van Aarschot. Hun kind was :

Hendrik van Oyenbrugge, die met zijn vader den vierden veldslag bij Grimbergen bijwoonde. Deze huwde met Alix van Aa, dochter van den burggraaf van Brussel. In 1217 droeg zij een blazoen van keel met zilveren sautoir. Uit dit huwelijk werd geboren :

Arnold van Oyenbrugge die huwde met Oda van Diest, gesproten uit een der oudste Brabantsche geslachten ; zij was namelijk dochter van Arnold, vierde baron van Diest, heer van Linter. Uit dien echt sproot :

Hendrik of Jan, heer van Oyenbrugge en van het hof van Coolhem. Deze wordt geciteerd in 1298 en in 1307 en trad in het huwelijk met Sophia van Eschene, gezegd van Bouchout. Volgens Hndschr. II, 6595, blz. 254, door J. B. HOUWAERT, waar wij deze genealogie aantreffen, voert Oyenbrugge drie zulveren fazen op sinopel ; zijn vrouw Eschene voerde : een kruis van keel, op zilveren veld, wat Bouchout beteekent.

Dit waren de ouders van Willem van Oyenbrugge, jongste zoon, die het kasteel en de heerdij van Oyenbrugge erfde.

De plaats genaamd Oyenbrugge bevindt zich ten N. van Verbrande Brug, bij het kanaal van Willebroek.

Niet ver van daar, tusschen Verbrande Brug en Eppègem, ten N. van de Zenne, stond de burcht die het *Cattenhuys*, alias *Yndevelde*, geheeten werd.

Yndevelde (veld van het einde) te Eppègem, later *Cattenhuys* geheeten, naar den naam der familie van Cats, is een oude Romeinsche villa. Het was een leen, bestaande uit gronden, een cijns met een waarde van 24 pond, 10 shillings, 18 Leuvensche stuivers, 24 vogels, de helft kapoenen en de helft ganzen, 100 eieren, 2 dagen karwei in den hooitijd, 2 dagen karwei voor de mest, 2 keuren en 2 hulden.

Dit leen was in 1443 in het bezit van Jan Stroobant, zoon van Gerard en van Catharina van Haren. Jan Stroobant huwde met Beatrijs de Cater, dochter van Gerard (van Nossegem), geciteerd in 1478 (ct. Hdschr. II, 6532, 6509).

Het *hof van Lieve*, onder Ramsdonck, werd op 1 December 1626 aangekocht door Anna van Cats, vrouwe de Lassus, met een cijnsboek dat 87 1/2 kapoenen, 77 1/2 Leuvensche shillings en 500 Leuvensche penningen opbracht.

Deze manor (gesloopt) stond recht tegenover dezen der Oyenbrugge's en werd in de XIII^{de} eeuw betrokken door Willem van Lira, ridder.

Ten Z. van het dorp Eppègem, aan de *Dullactbrug* over de Zenne, komen drie oude Romeinsche wegen samen : 1° de weg van Vilvoorde naar Eppègem ; 2° de *Loghe wech*, eveneens van Vilvoorde naar Eppègem ; 3° de weg van Houtem naar Eppègem.

Deze drie wegen samen vormen te Eppègem den *steenweg* naar Sempst en Mechelen. Cf. het plan van VAN LANGREN voor een aque ductus van de Verbrande Brug naar Mechelen, in Hdschr. II, 6613, ongeveer blz. 210, *Koninkl. Bibl.*

Jan bastaard van Oyenbrugge, in 1430 geciteerd als *heer van Impel te Eppègem*, stierf op 29sten Augustus 1482 en werd begraven in de O.-L.-Vrouwekerk te Mechelen, vóór het altaar van den H. Cornelius. In 1419 huwde hij met Catharina van Berbelghem, alias van Molendonck,

overleden den 23sten October 1457, dochter van Jaak en van Agnes van Cruyninghen, elders Coninck. Catharina van Berbelghem, alias Molendonck, voerde op zilveren veld een kruis van sabel, met in het hartpunt een schildje met drie palen (Berthout ?) en op elken arm van het kruis een ster met zes gouden punten.

Jan van Oyenbrugghe had een onecht kind, Otto, die na zijn vader heer van *Impel te Epppegem* werd. Zijn vrouw, † 1415, zou gehuwd geweest zijn met 2° Koenraad de Costere. Een ander bastaardkind, Joos van Oyenbrugghe, werd, door een gift van zijn oom Jan van Oyenbrugghe, heer van *Impel te Epppegem*. Joos stierf in 1429, zonder erfgenamen na te laten. Hij werd begraven bij de Karmelieten te Mechelen.

Zijn broeder, Jan van Oyenbrugge, eveneens een bastaardkind, werd heer van *Impel*. Hij stierf in 1467 en werd begraven in de O.-L.-Vrouwekerk te Mechelen.

Den 10^{den} November 1423 *voor schepenen van Loven*, Jan van Oyenbrugge en Willem van Woluwe *die men hiet van Buggenhout wonende te Epppeghem* een schuld van 1000 Tournooische ponden op zijn goederen en curtis van *Imple te Epppegem*, dat hij hield van den heer van Grimbergen. Hij stichtte een beurs in de Lieve Vrouwekerk te Mechelen.

Joos van Oyenbrugghe, zoon van Jan, ridder, heer van Oyenbrugge en Molendonck, erfde het riddergoed *Impel te Epppegem* van zijn oom Joos van Oyenbrugghe, overleden zonder erfgenamen. Joos (de neef) was drost van het goed van Grimbergen voor den graaf van Nassau. Hij overleed den 13^{den} September 1506 en werd naast zijn ouders in de Lievevrouwekerk te Mechelen begraven. In 1490 was hij in den echt getreden met Maria van Ursul, dochter van Filip, ridder, heer van Asschereyaene-bij-Londerzeel, en van Maria van der Heyden. Hun zoon, Franciscus van Oyenbrugghe, heer van *Impel-bij-Epppegem*, † 1 November 1540, trad in het huwelijk met Margaretha Quarré, dochter van Maximiliaan, griffier van Financiën, later Rekenmeester te Brussel, en van dezès eerste vrouw Maria t'Serraerts, Raadsheer bij den Grooten Raad te Mechelen (14 October 1541), later Voorzitter van den Raad

van Namen. Zij huwde 3° Jan Pijsenpoy, ridder, heer van Merchtem en burgemeester te Brussel, † 1557. Zij huwde 4° Charles Cigogne, een Italiaansch edelman. Uit haar eerste huwelijk werd geboren :

Lodewijk van Oyenbrugge, heer van *Impel-bij-Eppegem*. Op zijn gekwartileerd schild voerde deze : Op 1 en 4 het wapen der Oyenbrugge's, op 2 en 3 dit van Ursul. Hij trad in het huwelijk met Margaretha Kerreman, dochter van Willem, ridder, heer van Waasbeek, burgemeester te Mechelen in 1542 en 1547, † 25 Juli 1550 en van Barbara Azeniers. Hun kind was :

Englebert van Oyenbrugge, heer van *Impel-bij-Eppegem*, die huwde met Maria van Zoutjeene, vrouwe van Hoymille. Uit dit huwelijk werd Maximiliaan van Oyenbrugge geboren, heer van *Impel-bij-Eppegem*, Kapitein bij de Infanterie, kinderloos overleden.

Het riddergoed van *Impel* werd op 9^{den} Juni 1611 door de erfgenamen van Englebert van Oyenbrugge verkocht aan Jan van Weynssone, algemeen ontvanger voor Rijsel, Dowaaï en Orchies, en aan zijn vrouw Catharina de Voeght (verhef van 28 September 1611). Op 19^{den} Juni 1662 stond Jean-Jacques van Weynssone, heer van Lillard, zijn rechten op het leen van *IMPËL* af aan Maria van Rittenberghe, weduwe van advocaat Jules César (verhef van 7 Maart 1663). *IMPËL* bestond destijds uit een met water omgeven woning, die slechts langs een ophaalbrug genaakbaar was, een landhuisje en andere afhankelijkheden. Door testamentaire beschikking van 15 December 1678, stond Margareta *Impel* af aan Jan-Michiel, Locquet, burggraaf van Hombeek, heer van *Impel* en van den Broeck, Schout en Superintendant van de stad Mechelen, † 5 April 1726, echtgenoot van Francisca van Mechelen, dochter van Edward en Marie-Louise van Berghe, zoon van Jean-Antoine Locquet, raadsheer van Brabant, en van Maria-Christina César. Om een schuld van den burggraaf te betalen werd *Impel* vervolgens voor 15.308 florijnen verkocht aan Thérèse-Barbe-Josèphe Gielis-Hujoel, douairière van Antoine-François Charliers, fiscaal advocaat bij den Raad van Brabant (14 October 1741). Marie-Caroline Charliers, vrouwe van *Impel te Eppegem*, huwde in 1743 met Jean-André, baron van Reynegom, vader van Lambert-Joseph van Rey-

negom, heer van *Impel*. Een jonkvrouw, tot deze familie behorend, schonk *Impel* aan baron Charlé de Waspick, die het goed op zijn beurt naliet aan de kinderen van graaf de Villegas van St. Pieters-Jette. A. WAUTERS, *Environs*, II, 542.

Een ander leen te Eppetegem, dat eveneens van Grimbergen afhing, was *het hoff van Cobbenbosch*, bestaande uit *het hoff van Ympel*, geheeten *d'leen van de Moirter*, met 18 bunders grond en een feodaal curtis van 18 hulden.

Het kasteel van *Impel* grenst aan dit van *Heetvelde* waarbij een feodaal curtis van twee hulden behoorde, geheeten *het huis van Heetvelde te Eppetegem* en 16 bunders grond en weiden; het geheel was een leen van het hertogdom Brabant.

Aert van Cobbenbosch, geboren omstreeks 1325, gestorven ante 1391, huwde met Lysbeth van Heysvoort, omstreeks 1347 en 2de met Elisabeth van Vossem, omstreeks 1366.

Wij noteerden in 1370 een Willem van Heysvoort, echtgenoot van Margareta van Duisburg-bij-Tervuren, en een Assela van Heysvoort die zou gehuwd geweest zijn met Sarteel van Vossem.

De familie van Cobbenbosch voerde een gefaasd schild uit zes stukken: zilver en keel, en schijnt af te stammen van de van Eppetegem's. Cf. DE RAADT, *Secaux*. Arnold van Cobbenbosch komt voor op een oorkonde uit het jaar 1180. Aldus A. WAUTERS, *Environs de Bruxelles*, III, 760.

Arnold van Cobbenbosch, *heere vant hoff van Cobbenbosch gelegen in de prochie van Eppetegem*, wordt in 1347 geciteerd als zijnde de echtgenoot van weduwe van Sarteel van Vossem. Zijn kinderen waren:

A. Adriaan van Cobbenbosch, echtgenoot van Catharina Backe die stierf in 1585. De Backe's (Bacx, Back) zouden een jongere tak uitmaken van de Berthout's. Deze familie voerde keel met zilveren hovenmiddenveld, waarop een klimmenden rooden leeuw.

B. Hendrik van Cobbenbosch, die (ante 1388) in den echt trad met Johanna van den Bischofdomme.

C. (twijfel) Assela van Cobbenbosch geboren omstreeks 1320, geciteerd in 1347. — D. Arnold van Cobbenbosch, bastaardkind (?) van Arnold en van Elisabeth Mouts. Het bastaardkind Arnold van Cobbenbosch, geci-

teerd van 1354 tot 1384 bezat het *hof van Heysvoert* te Wezembeek. Hij wordt aangegeven als *militis* en huwde met Catharina van Cobbenbosch, dochter van Jan. Hun kinderen waren : 1° Hendrik van Cobbenbosch, geboren omstreeks 1350, ridder, gevangen genomen te Bastweiler in 1374. Deze was *meyer* van den graaf van Spanheim in het land van Grimbergen en trad in het huwelijk met Helwige van Sint-Geurik, dochter van Jan en van Helwige de Weert (dochter van Willem). De verdeling van hun goederen had plaats op 3^{den} October 1424. 2° Jan van Cobbenbosch *militis*, geciteerd van 1370 tot 1385, werd poorter van Brussel in 1371 ; hij huwde met Clarissa van Coninxloo, dochter van Abraham, zoon van Gerard van Coninxloo, heer van Rollecote te Eppegem, dat hij hield van de dame van Spanheim. 3° Gerard van Cobbenbosch, geboren omstreeks 1350, geciteerd 1371 tot 1404, werd *oppidi* van Brussel in 1377 en huwde met Catharina Daems, dochter van Pieter en van Gertrudis van Ruysbroek. Deze laatste was weduwe van Arnold van Leefdaele, heer van Bierbeek. Gerard van Cobbenbosch erft in 1374 de manor van Cobbenbosch. In 1404 wordt zijn tusschenkomst vereischt bij een akte die opgemaakt werd door Daniël Stroobant, zoon van wijlen Godfried en van zijn vrouw, M. Crabbé, dochter van Wouter.

4° Aleidis van Cobbenbosch, geciteerd van 1371 tot 1385, overleden ante 1400, huwde ante 1383 met Jan Stroebant (geboren omstreeks 1330-40) zoon van Egidius Stroebant (van Houtem-bij-Vilvoorde), geboren omstreeks 1300 en van Elisabeth Cassart, gezegd Plaetman. Zij erven het hof te Heysvoert met watermolen te Wezembeek. Op 17 Maart 1385 verklaren Jan Stroebant en zijn vrouw Aleidis van Cobbenbosch dat Hendrik van Cobbenbosch de nalatenschap geregeld heeft die toekwam aan de moeder van Aleidis, (Lysbeth van Heysvoert, echtgenoot van Arnold van Cobbenbosch. Hndschr. 1985, blz. 3 van het fonds Goethals in de Kon. Bibl.).

5° Margareta van Cobbenbosch, geciteerd van 1382 tot 1404, echtgenoot van Hendrik de Blare.

6° Catharina van Cobbenbosch, geciteerd van 1363 tot 1413, echtgenoot H. de Poirtere, waarvan twee zonen : Willem en Gerard de Poirtere, geciteerd in 1413.

De 1ste Hendrik van Cobbenbosch won bij Helwige van St. Geurik de volgende kinderen : A. Catharina van Cobbenbosch, geboren omstreeks 1380-90, nog in leven in 1439. B. Margareta van Cobbenbosch, geciteerd van 1415 tot 1470, echtgenoot Jan Bake, goudsmid, die in 1457 het verhef doet van een leen te Relegem, zoon van Jaak Bake, eveneens goudsmid. Margareta van Cobbenbosch huwt ten 2de (?) met Daniël de Clerck (van Sterrebeek), zoon van Hendrik (?). De de Clerck's van Zaventem zijn verwant met de Cuelens, Bogaert, Mommaert, vander Mee-ren, enz.

In 1437 bezit zij de manor van Cobbenbosch. C. Egidius (Gillis) van Cobbenbosch plaatst zijn zegel in 1443 en huwt met Margareta van Nederalphen, weduwe in 1447, dochter van Theodoor en van Margareta van Herdersen, kleindochter van Jan van Nederalphen (1312). Egidius van Cobbenbosch, in 1439 aangenomen in het geslacht der Sweerts, werd hetzelfde jaar schepen te Brussel. Margareta van Nederalphen is weduwe in 1447 en hertrouwt met Jan van Colen, bij wien zij een zoon heeft : Imbrecht van Colen, geciteerd in 1492.

Hendrik van Cobbenbosch (1°) echter had verscheidene onechte kinderen : A. Willem van Cobbenbosch ; B. Leonis van Cobbenbosch, die huwde met Catharina Vincx (1446) en wiens dochter was : Catharina van Cobbenbosch, die huwde met Pieter van Yssche, zoon van Hendrik (geciteerd van 1452 tot 1476) ; C. Gertrudis van Cobbenbosch die huwt 1° met Jan van de Keldere, zoon van wijlen Jan (1460) en 2° met Willem van den Bischopdomme, zoon van Jan, ridder (1439) ; D. Hendrik van Cobbenbosch, priester (1459).

Jan Bake, hierboven genoemd, had als kind bij Margareta van Cobbenbosch : Else Bake, geboren omstreeks 1420, nog geciteerd in 1489, huwde met Willem van Cottem, schepene te Brussel voor het geslacht van Sweerts in 1476, zoon van Gillis en van Maria de Dyoen.

Zijn met wapen versierd zegel staat in Hndschr. II, 1215, blz. 262. Catharina van Cotthem trad in den echt met Hendrik van Bodegem (Beugem) zoon van Lodewijk, onecht kind van Filip, bijgenaamd de Goede, hertog van

Burgondië, die verplicht was zijn wapen te veranderen, en van Beatrijs 't Serclaes, vrouwe van Bodegem of Beugem.

Hieruit stamt af Joanna J. van Beugem die op 26ten Mei 1774 huwde met Adriaan-Franciscus de Selliers, officiaal bij de Oorlogskanselarij (cf. Hudschr. boek-deel IV, blz. 63 van den Herald. Raad).

De echtgenooten Cotthem-Bake bezaten het *hof te Impel te Eppegem* en hadden 5 kinderen van Cottem, geciteerd in 1494. Catharina Bake trouwde met Hendrik de Becker, goudsmid van den hertog van Burgondië, zoon van Arnold en van Margareta van Obbergen dicta *Sbosmeyers* 1446. Zij worden geciteerd van 1469 tot 1509. Jan Bake, geciteerd in 1470, overleden ante 1489, *leemman van Cobbenbosch*.

De echtgenooten de Becker-Bake hadden als kinderen : A. Isabella de Becker, echtgenoot van Jaak van Axele. B. Margareta de Becker, echtgenoot van Nicolaas Rombauts, glasschilder (verdeeling der goederen in 1539) met hun kind Jan Rombauts, glasschilder, die in 1623 het riddergoed *te Impel of Moirtere te Eppegem* bezit. C. Pieter de Becker, goudsmid, geciteerd 1489 en 1501, echtgenoot van Catharina Spierinx (1513), alias de Berlaer.

Lanceloot van Gottengijs (de Gottignies) dochter van wijlen Lanceloot « *hout in leenen 't hof geheten Rollecote gelegen in de prochie Eppegem* ».

Christiaan Baers heeft het derde der goederen van *Impele « daer jouffrouwe Cathelyne Bacx op staet »*.

Jan Rombouts, zoon van wijlen *Meester Claes* (beroemde glasschilder) heeft een gedeelte van *Impele oft d' leen van den Moirter, te Eppegem*.

Jan Rombouts houdt « *1/6 op alle de goeden van Cobbenbosch in de prochie Eppegem* ».

Merten van Bossuyt 1/3 van de 1/2 van de heerdij Cobbenbosch.

Jan Rombouts 1/3 van de 1/2 van dezelfde heerdij, omstreeks 1623. (Staatsarchief, schepenboek N° 3218²).

De hierboven vermelde echtgenooten Cobbenbosch van Coninxloo, hadden als kinderen : 1° Arnold van Cobbenbosch, geciteerd in 1363 ; 2° Catharina van Cobbenbosch *juvenis* (in 1384), die huwt met Jan de Visscher, van Eppegem ; 3° Arnold van Cobbenbosch, geciteerd in 1388, 1405 en 1413.

De echtgenooten van Cobbenbosch-Daems hadden als kind : Roger van Cobbenbosch 1404-1405.

De echtgenooten J. Stroebant-van Cobbenbosch hadden : A. Marie Stroebant, geboren omstreeks 1373, vóór 1400 gehuwd met Willem van den Effelterre, zoon van Boudewijn. Zij bezitten goederen te Kraainem en te Wetzembeek.

B. Assela Stroebant, geboren omstreeks 1365 (?) huwde vóór 1400 met Jan van Ophem.

C. Margareta Stroebant, geboren omstreeks 1365-70, huwde vóór 1400 met Jan van den Eynde en ten 2^e met Koenraad van Linth, zoon van wijlen (in 1414) Jan, leenman van het huis van Grimbergen. Hun naam wordt genoemd in een akte van 1400, waarin sprake is van een verdeling van goederen. In 1422 geciteerd met Willem van Effelterre en zijn vrouw Margareta Stroebant.

Catharina van Linth, † vóór 1520, huwde met Jan Stroobant (geboren omstreeks 1430). Haar kinderen waren : A. Margareta Stroobant, echtgenote van Matthys Maerschalk, in leven in 1520 ; B. Anna Stroobant, echtgenote van Geert van Bouchout, en C. wijlen (in 1520) Lysbeth Stroobant, echtgenote van wijlen t'Smeets, waaruit Margareta t'smeets die huwde met Willem van der Jeucht, die in leven zijn in 1520. (Hndschr. II, 6488, blz. 255, Kon. Bibl.).

D. (twijfel) Elisabeth Stroobant, kloosterzuster te Bijgaarden in 1452, geciteerd in Hndschr. II, 6489, blz. 344.

E. Jan Stroebant, geciteerd voor gronden te Woluwe en te Hombeek (?). Tusschen de 47 *strijdbare mannen* van Hombeek-bij-Mechelen komen in 1480 voor : Gillis van Ranst, Jacob van Ranst, Jan Stroebant, Jan van Ranst, enz., allen leenmannen van Grimbergen. Cf. *Mechlinia*, 1928, blz. 45. Voor de geschiedenis van de oude Brabantse leenen is het niet van belang ontbloomt enkele woorden te zeggen over de daareven genoemde familiën.

De de Becker's uit Eppiegem voerden gekwartileerd : op 1 en 4 drie leliën ; op 2 en 3 drie leliën met vrij kwartier waarop drie hamers. Een kleindochter van Margareta van Cobbenbosch was Isabella de Becker, overleden ante 1519, echtgenote van Jaak van Axele, schout van Me-

chelen in 1483. Tot deze familiën de Becker en Backx behoorden in de XV^{de} eeuw de goudsmiden der hertogen van Brabant en van Burgondië.

Helwige van St. Geurik, die huwde met Jan van Cobbenbosch, was de dochter van Jan van St. Geurik, schepen te Brussel in 1361 tot 1368 en van Hedwige de Weert, die hertrouwde met Jan van der Tommen, ridder, zoon van Gozewijn en van Catharina van Lier, gezegd Immerzeel. Helwige de Weert, overleden omstreeks 1430, was de dochter van Willem de Weert, schepen te Brussel in 1336, en van Clara van de Winckele, dochter van Jan, heer van Rivieren.

Koenraad van Linth, zoon van Jan, geciteerd in 1413, te Eppegem, huwde met Margareta Stroebant, dochter van Jan en van Aleidis van Cobbenbosch.

In de XIII^{de} eeuw zijn de ridders van Linth leenmannen der heeren van Grimbergen. Samen met vijf schepenen van Grimbergen woont Jan van Linth in Mei 1267 een vergadering bij, die op het kerkhof gehouden werd. In 1284 koopt Jan van Linth leenen te Grimbergen. Het *Hoff te Linth* stond te Grimbergen naast de abdij. In de XIV^{de} eeuw is het in het bezit van de familie van der Tommen, die het in leen had van de Berthout's. In latere tijden is het kasteel van Linth een onregelmatig gebouw, omringd met water en voorzien van een achtkantigen toren die, volgens A. WAUTERS, (*Environs, II, 261*), zou gediend hebben als gevangenis en als slottoren. De heeren van Linth bezaten eveneens het *hoff van Damme* met een feodaal curtis en een cijnshof.

De Heysvoert, verwant met Cobbenbosch, komen voort van WezembEEK waar wij den molen van *Heysvoort* aantreffen (Heysvoort in 1440, Heisvort in 1448) en ook het *Hof ten Bisdomme* onder Sterrebeek. Deze beide leenen waren in het bezit van de familie van den Bisdomme en gingen over tot de van der Meeren's (van Sterrebeek), door het huwelijk van Jan van der Meeren met Catharina van den Bisdomme. In 1448 staat Egidius van Ginderboven, gezegd vander Beeken, dit leen af aan Koenraad vander Beeken. In 1370 trouwt een Willem van Heysvoort met Margareta van Duisburg. *Heysvoirt* beteekent : *voord* = doorwaadbare plaats van (nabij) den watermolen van

Sterrebeek. Assela van Heysvoort is in 1347 de vrouw van Sarteel van Vossem. In 1129 wordt Alard van Vossem geciteerd, die de groote bosschen te Vossem bezat, niet ver van Duisburg-bij-Tervuren. Een *vrij man*, Renerus van Vossem, bezit in 1154 het *hoff ter Munt* te Tervuren. In 1152 verkoopt een Wenemar van Vossem het allodium van Ossegem — op den Heizel te Laken — aan de abdij van Affligem. (*Environs*, II, 378). De Heysvoert's voerden drie leliën van... (sabel ?) op gouden veld.

De van Coninxloo's (van Redelgem) zijn verwant met de familiën van der Goten, de Vos, van de Winkel, vander Schuere, de Beere, van Male. Hun aloude afstamming staat beschreven in Hndschr. II, 6601, blz. 343 door J. B. Houwaert, in de *Koninkl. Bibliothek*.

Koningsloo is een gehucht ten Z. W. van Vilvoorde, tusschen Heembeek en Grimbergen, en dat toebehoorde aan de abdij van Ter Kameren. De van Oyenbrugge's hadden er domeinen die voortkwamen van de familie van Cobbenbosch. In 1369 erft Daniël van Bouchout, ridder, zoon van Daniël, het riddergoed van Coninxloo te Vilvoorde. Jan, zoon van Jan van Coninxloo, hield te Coninxloi, in 1312 reeds, een manor en 24 bunders van Brabant in leen. Een Gord of Godefried van Coninxloo bezwaarde in de XIII^{de} eeuw, ten bate van Jan Cortbeen, met een cijns van twaalf mud rogge, den dwangmolen van Diegem, die door René van Haren in 1285 aan hertog Jan verkocht werd (*Environs*, III, 98).

Abraham van Coninxloo, vader van Clarissa (die huwde met van Cobbenbosch) wist zich te onderscheiden in den veldslag bij Scheut in 1356, toen hij de Brabantsche banier, die door den heer van Assche laffelijk in steek gelaten was, weer wilde oprichten. In zijn *Hist. monasterii N. D. de Gratia*, blz. 45, zegt DE VADDERE: « een moedige schildknaap, Abraham van Coninxloo, die te Grimbergen het manor van Ten Daele bewoonde, wilde de banier weer oprichten, doch de jager van den heer van Assche, Borse, van Laken, wierp zich op hem en doodde hem ». De plaats waar van Assche het vaandel geworpen had werd sedertdien *den Asschevaeneput* geheeten.

De tweede dochter van Abraham van Coninxloo was Margareta van Coninxloo, die in den echt vereenigd werd met Sarteel van Redegem (1381). Het leen Redegem (Edenghem in 1246) zou het oude kasteel van Ranssem-bij-Erps zijn.

Hendrik van Cobbenbosch (1385), kleinzoon van Assela van Heysvoirt, wordt in 1386 geciteerd als *meyer* van den graaf van Spanheim in het land van Grimbergen. Simon, graaf van Spanheim, was gehuwd met Maria, dochter van Hendrik van Vianden. In 1356, na den veldslag bij Scheut, weigerde Spanheim het land van Grimbergen aan Lodewijk van Male te onderwerpen. Zijn goederen werden geërfd door Jan, graaf van Nassau, kleinzoon van Aleidis van Vianden.

De Back's of Bacx's stammen af van de Berthout's omstreeks het jaar 1111. Hun afkomst werd opgeteekend in Hndschr. 1221 en 1222 van het fonds Goethals in de *Koninklijke Bibliotheek*. Dit handschrift, naar alle waarschijnlijkheid het werk van P. Moor, is zeer belangrijk voor den tak der Bacx's van de Meyerij van Baarle-Hertog, afstammend van Arnold van Cobbenbosch, Paridaen van Eppegem en anderen : « *Dat de familie van Back aldoen gevallen was in Canouillie (op) de vrouwelijke linie overgegaan) ende haeren glans tenmael verlooren heeft* ».

De van Cotthem's stammen af van Jan van Cotthem (geboren omstreeks 1350), vader van Gozewijn van Cotthem, die huwde met Maria van Huldenberg. Hun kinderen waren : A. Gillis van Cotthem, schepene te Brussel van 1446 tot 1465, echtgenoot van Maria van Dyoen. Deze is weduwe in 1479. De verdeeling van hun goederen heeft plaats in 1495. Hun kinderen worden verder aangegeven. B. Johanna van Cotthem (zuster van Gillis) huwde met Willem van Buyseghem, dochter van Jan. Zij is weduwe in 1406 en hertrouwd ten 2° met Frank van den Heede (?) wiens weduwe zij is in 1451. C. Anna van Cotthem (zuster van Gillis) huwde met Jan van Pape, zoon van Willem, 24 April 1438, te St. Pieters-Leeuw.

De echtgenooten Gillis van Cotthem-van Dyoen hadden als zoon Willem van Cotthem, schepene te Brussel voor de Sweerts in 1476, † ante 1504. Deze huwde met Else Bake of Backx, dochter van Jan en van Margareta van Cobbenbosch. In de XV^{de} eeuw bezitten zij het riddersgoed *te Imple te Eppegem*.

Uit dit huwelijk zijn gesproten : 1° Barbara van Cotthem die huwde met Jan Spierinck. 2° Jan van Cotthem, opgenomen in het geslacht der Sweerts op 13 Juni 1504, schepene te Brussel 1510, 1520, 1521 en 1529. Hij huwde

met Margareta van Steenberge (van azuur met zilveren leeuw, doorstreept met een baar van keel). In 1505-1506 erven zij de hoeve van *Couwenbossche te Eppetegem*. Een genaamde Jan van Cotthem huwde in Februari 1543 te Brussel (in Sinter-Goedele) met Catharina Stroobant (huwelijken in Sinter-Goedele, blz. 51 ten stadhuiuze te Brussel). Ten 3° Cornelius van Cotthem, die de helft erft van *den hove van Campenhout en Eppetegem*.

De echtgenooten van Cotthem-van Steenberge hadden als kinderen : A. Willem van Cotthem, opgenomen in het geslacht der Sweerts den 13 Juni 1523, en die huwde met Catharina van *Impde geseid van Wemmel*. Hij was *rentmeester s'lands*. Zijn weduwe, Catharina van *Impde*, stierf op 28sten Mei 1538. Zij werd begraven bij de predikheeren te Brussel en voerde vijf zilveren maliën op keel. Zijn neef (?) Antonius van *Impde geheeten van Wemmel*, stierf den 18^{den} Juni 1580. Deze was gehuwd geweest met Margareta van Oudenhaege, overleden den 27sten Februari 1572. Beiden rusten eveneens bij de Predikheeren te Brussel, *tegenover den tweeden bichtstoel beginnende van den autacr van Sint Peeters*. (Hndschr. 231, boekdeel II, blz. 216 en 229 van den *Herald. Raad*).

Volgens handschrift N° 2, boekdeel XIII, blz. 111, van het archief van den Heraldieken Raad, huwde *Sweder van Impde, gezegd van Wemmel*, met Margareta Jacobs, gezegd Loevergem. Hun kind was Antonius van *Impde gezegd van Wemmel*, die huwde met Hedwige van Herbosch. Hieruit stamde Sweder II van *Impde, gezegd van Wemmel*, die huwde met Elisabeth Diericx, en die als zoon had Aert van *Impde, gezegd van Wemmel*, die huwde met Anna Moens, waaruit verder Geert van *Impde, gezegd van Wemmel* die huwde met Mathilde van Hove, dochter van Hubertus van Hove, drost te Grimbergen, waaruit de Mortgat, tot den adel verheven 7 Juni 1734.

Een zuster van den hierboven vermelden Willem van Cotthem was Maria van Cotthem, die huwde met Hendrik de Bruyne, van Brussel. Hun dochter was Margareta de Bruyne die huwde met Gillis van de Putte (gekwartierd met op 1 en 4 drie banden van azuur op zilver, op 2 en

3 drie hamers van keel op goud). Hun kind, Anna van de Putte, huwde met Jan Beydaels van Brussel, die later als zoon had : Jan Beydaels, die in den echt trad met Anna van de Perre, dochter van Melchior en van Anna Jacobs. Melchior van de Perre was muntofficier te Brussel. Hij was de zoon van Jan van de Perre, *kamerknecht* en goudsmid van Karel V, die hem op 10^{den} October 1545 benoemde tot Raadsheer en meester van de munt, in vervanging van Jan Noirot. Deze van de Perre was een begaafd kunstenaar. Hij etste talrijke zegels en schonk aan A. Dürer, bij gelegenheid van dezes reis door de Nederlanden, een gouden ring, een Lucrèce gesteken op agaat en andere edelgesteenten. In ruil schonk Dürer hem een zijner schilderijen en eveneens gravures. Anna Jacobs, die huwde met van de Perre was de dochter van Jan Jacobs, † 1587, en van Maria Pannis, die beiden begraven werden in de Kapellekerk te Brussel ; zij was de nicht van Franciscus Jacobs (drie schelpen van zilver op azuur), burgemeester der natiën te Brussel. Van deze familie goudsmeden is het dat de stichting Jacobs de Bologne komt, waarvan vele Brusselaars genoten. Cornelius Jacobs was eerste juwelier van Aartshertog Leopold te Brussel en tevens muntofficier. Maria Beydaels, dochter van Jan en van Anna van de Perre, huwde te Brussel met Willem Stroobant, burgemeester aldaar, (azuren leliebloem op goud met hoofd van hermelijn en drie palen van keel). Haar zuster, Margareta Beydaels, huwde met Jérôme van Caverson, Kolonel. Een andere van haar zusters, Barbara Beydaels, huwde met Jan van Zeverdonck. Pieter Micault, kapitein van een vrije Kompagnie van 400 Duitsche infanteristen, was heer van *Indeveldt* te Eppesgem in 1605. (Cf. Suppl. au Nobiliaire des Pays Bas, blz. 207).

Den 16^{den} April 1613 wordt hij tot ridder geslagen. In *Environs*, II, 131, zegt A. WAUTERS dat hij Drost werd van het graafschap Lingen in Friesland en † 1622. Hij huwde 1° met Gouwer van Fritema, waarvan de moeder van Ayta en 2° Aldegonde van Achelen. Door zijn testament, gedateerd uit Lingen 2 September 1622, laat hij aan zijn tweeden zoon, Frederik, de heerdijen van Diepensteyn, Sombeke, Ophem, enz., de gronden en cijnsen van Maes, met de weiden van Ghindertaelen, die te Steenhuffel

en te Merchtem zijn, met de tienden en het recht van een vierden en vijfden schoof te heffen, op voorwaarde nochtans dat hij het jaargeld van zijn zuster Maria, kloosterzuster te Vorst, zou betalen. Krachtens de testamentaire beschikkingen van Pierre Micault, moesten zijn goederen, in geval zijn drie kinderen zonder nakomelingschap stierven, per helft overgaan op de nakomelingen van zijn broeder Leonardus, heer van Huysinghen, en van zijn zuster Louisa, echtgenoot van Lodewijk Verreycken; zijn goederen in Friesland zouden toebehooren aan den zoon van zijn schoonbroeder Folcart Fritema, en aan de kinderen van zijn zuster, de weduwe van Thomas Gramaye, elke tak voor een helft in aanmerking komende.

Nederhem en *Indeveldc-bij-Eppegem*, vielen te beurt aan Nicolaas Micault, zoon van Pieter, die opperprovoost was van het kapittel van St. Servaas te Maastricht, op voorwaarde dat hij een rente zou betalen aan Louisa Micault, kloosterlinge te Ghislenghien.

Volgens de *registres aux chartes de la chambre des comptes*, n° XVIII, f° 138, zou de grond-heerdij gezegd van Bouchout en Zellaer, *Nederhem te Eppegem*, samen 11,462 florijnen inkomen opgebracht hebben.

Van Charles Pensaert had Micault verkregen: het leen, de cijnsen, boeten, het recht van de doode hand, behorende bij de hoeve van *Nederhem te Eppegem*, voortkomende van Jan Oliviers (1528) en van Jan en Margareta van Ophem (echtgenoot van Imbertus van Itter (1489)).

Margareta van Ophem, erfgename van Relegem, Eppegem en Nederhem, was de dochter van Hendrik van Ophem, ridder, heer van Relegem, Eppegem en Nederhem, schepenen te Brussel in 1458 en van Margareta Uyttenlimminge, dochter van Jacobus, ridder, burgemeester te Leuven in 1428. (Hndschr. II; 6601, blz. 228 uit de Kon. Bibl.).

De erfgenamen van Pierre Micault laten de hoeve zelf over aan Antoine Rovelesca, *opperste keldermeester* der Aartshertogen (1606). Destijds stond er (aldus A. WALTERS in *Environs*), naast de hoeve een uit steenen gebouwd en met water omgeven lusthuis en eveneens een brouwerij. Deze goederen hoorden achtereenvolgens toe aan Diederik

Absolons (1628), Micault, aan het graafschap Steenhuffel (met 108 bunders) in 1683, aan de Paffenrode's en aan de familie Nelis.

Pieter was de zoon van Nicolaas Micault, ridder, heer van *Yndeveldc-bij-Eppegem*, Huyssinge en Oosterstein, doctor in kanoniek en in burgerlijk recht, « Conseiler et Maître des Requêtes ordinaire au Conseil Privé (1554) » en « Commissaire général des vivres des armées du Roy aux Pays-Bas », door patentbrieven van 18 Mei 1572, en van Maria Boisot, vrouw van Huyssinghen, Buysinghen, Eysinghen, Dorpe en Tourneppe, † 22 Juni 1579, die beiden begraven werden in Sinter-Goedele te Brussel. Zij was de dochter van Pieter Boisot, ridder, heer van Ruart, enz., penningmeester van de ridderorde van het Gulden Vlies, † 1561, en van Louisa de Tisnac, † 1569. Voor de Boisot's, gestorven in April vóór 1576 zie A. WAUTERS, *Environs*, II, 728).

Nicolaas was de zoon van Jan Micault, eveneens ridder, algemeen-penningmeester van financiën en van de orde van het Gulden Vlies, en van Livina van Welle, *gezegd Cats*, dochter van Nicolaas, kasteelheer van Gouda, en van Gertrudis van Botland. De Micault's voerden in azuur, met gouden keper, drie katten van zilver, twee aanzierende bovenaan.

Jan Micault, heer van Oosterstein, was secretaris, later raadsheer bij den Brabantschen Raad (1434). Hij werd bewaarder van de keuren van Brabant en Limburg. Cf. het hndschr. van FOPPENS, *Histoire du conseil de Brabant*. (Hndschr. 9937 uit de Koninkl. Bibl.). Hij kocht het *Cattenhuys* of riddergoed van *Yndevelde* van Hendrik van Hofstade. Dit domein hoorde in 1404 toe aan heer Gillis van Hofstade, ridder, en in 1474 aan Hendrik van Hofstade.

Jan Micault, heer van Ostersteyn, penningmeester van het Gulden Vlies, en zijn drie zoons werden afgebeeld op een schilderij uit het Museum te Brussel (N° 493). Het zijn twee zijpaneelen van een drieluik dat de opwekking van Lazarus voorstelt, door Jan-Cornelius Vermeyen (1500-1559), waarschijnlijk geschilderd in 1550 voor het altaar

der Micault's in Sinter-Goedele te Brussel. Op de luik links werden de echtgenoot van Jan Micault, Livina van Welle, met haar vier dochters afgebeeld.

Louisa Micault, † 8 Juli 1622, in den ouderdom van 55 jaar, dochter van den hierboven vermelden Nicolaas, huwde met Lodewijk Verreycken, heer van Hamme, Sart-sur-Thyl, *Impden* (in. 1147 *Immechia*) bij *Wolvertem*, Rossum, Muesegem en Ruart, die in 1578 Staatssecretaris en « audiencier » des Konings was in de Nederlanden (in azuur een gouden keper met drie eikels van hetzelfde). Hij werd tot ridder geslagen den 10^{den} Juli 1596 en werd Staatsraad en bij den Oorlogsraad, gezant bij den vrede van Vervins in 1598 en bij het bestand te Antwerpen in 1609. Den 10^{den} November 1611 is hij penningmeester van de orde van het Gulden Vlies. Hij stierf den 23sten October 1621, in den ouderdom van 69 jaar.

Hij werd begraven in de kapellekerk te Brussel in eene kapelle ontrent de vunte tegen den muur, met het opschrift :

Ludovicus Verreycken equiti D. de Hamme Sart ou Tyliam, Ynden, Ruart, etc. Serenissimus Archiducibus et Dom. Philip IV Hispaniam Regi in Belgii a Consiliis status † 23 Octob. 1621, Etat 69 et Don. Ludovici Micault † 8 July 1622 etat 55.

Hun zoon, Lodewijk-Franciscus Verreycken, werd baron van Bonlez op 16 Juni 1643 en baron van Gesves op 19 April 1649 ; in 1606 kocht hij van Marie-Mencie, dochter van Jan van Witthem, *heer van Impde*, deze heerlijkheid die voortkwam van Margareta de Merode, echtgenoot van Jan van Witthem.

De kwartieren van Lodewijk-Frans zijn : Verreycken, Micault, Busleyden, Vander Dilt, Schoonhove, van de Werve, Blehen en Joymart. Hij huwde met Anna-Maria van Busleyden, dame van Rhode, wier kwartieren zijn : Busleyden, Gondeval, vander Noot, Watermael, van der Dilt, Bernuy, Sandelin, van de Werve.

In dien tijd was het kasteel van *Impde* voorzien van torens, galerijen, fonteinen, balkons en van een steenen brug met drie bogen. Cf. CANTILLON, *Vermaeclykheden van Brabant*, I, blz. 143.

Het kasteel van Impde stond nabij den westeroever van de beek, die Wolvertem van het Z. naar het N. doorvloeit. Het bestond uit drie hoofdgebouwen in renaissancestijl, met groote vierhoekige vensters. Het werd vernield in 1828, uitgenomen de bergplaatsen en de woning der kasteelheeren. Het *huidig* kasteel is een gebouw met verheven dak, met er vóór twee paviljoenen. In 1846 werd het bewoond door M. Pangaert. De kapel van Impde (*altare Immechiae* in 1145, *capella de Himethea*, in 1147) was een afhankelijkheid van de kerk van Meusegem. A. WAUTERS, *Environs*, II, 321, die tal van inlichtingen verstrekt over de Leefdael's, eigenaars van Impde sedert 1221.

In 1560-61 zag Richard de Merode af van zijn recht op een deel van de heerdij van Impde, ten voordeele van Hendrik de Merode, zijn oudsten broeder. Deze had verscheidene kinderen bij zijn dienstmeid : Gertrudis Crommen. Na een huwelijk in 't geheim gesloten, liet hij deze wettigen in 1550. Een van hun dochters huwde met Florent de Merode, avoué van Duffel. (WAMESIUS, *Consilia civilia*, I, 122, geciteerd door A. WAUTERS, *Environs*, III, 445).

Op 23 Januari 1510 overhandigen de schepenen van Brussel aan Margareta de Melun, dochter van Robert, burggraaf van Gent, een ebbenhouten kast die het archief van Leefdaal en van Impde bevatte. A. WAUTERS, *Environs*, II, 321, zegt verder dat het oorspronkelijk leen van Impde bestond uit het kasteel, geheeten *oude hoff van Levedaele geheeten Arsele*, met 20 bunders grond, 30 bosch, de zgn. bosschen van Leefdael en van Impde, een molen op de Logenbeke, een feodaal hof, enz.

Door huwelijk ging de baronie van Impde over aan de Boussu's, die, in 1700, het goed voor 180.000 florijnen verkochten aan Eugène-Alexandre, prins de Tour et Taxis. Louis Verreycken erfde (verhef van 21 Maart 1643) de hoeve *Molewyck*, voortkomende van Philippe Micault. Dit goed ging over tot Jeanne-Marie Verreycken, grootmoeder van Marie-Josèphe du Bosch, vrouw van Meere, Overham, den 31sten December 1705. Hij overleed op 6^{den} Mei 1654 en was op 4^{den} Februari 1615 gehuwd met Anna-Maria van Busleyden, vrouw van Doorne, † 26 Maart 1639, dochter van Gillis, ridder, burgemeester van Brussel in 1592 tot 1619 en van Catharina van der Dift, vrouw van Leeuwer-

gem en van Doorne. Hun zoon, Karel Verreycken, was eerst heer, later *baron van Impden*. Voor hem was het dat Filip IV aan *Impden* den titel van *baronie* verleende; dit gebeurde op 24ten December 1659. Hij huwde met de weduwe van Nicolaas de Varick, burggraaf van Brussel, geboren Margareta van Schoonhoven, dochter van Filip, heer van Waanrode, en van Josine de Blehen d'Abée.

Hun dochter, Philippine-Anne-Louise Verreycken, *barones van Impden*, † te Mechelen den 22ten April 1729, trad in 1673 in het huwelijk met Philippe de Henin, graaf van Boussu en van Beaumont, heer van Liedekerke en van Beveren, burggraaf van Auxy, Spaansche grande. In 1700 verkoopt zijn zoon Impde voor 180.000 florijnen aan Cornelius Zegers, heer van Heetvelde, voor rekening van den prins de la Tour et Taxis. Dezen bouwen Impde weer op in 1702, 1714, 1739. In 1838 werd Impde door hen verveemd en verdeeld. *Environs*, II, 321. Philippe de Henin, prins van Chimay, ridder van het Gulden Vlies, † 25 Maart 1688.

Ten Oosten van den weg van Grimbergen naar Mechelen ligt het kasteel dat de *Wolfslinde* geheeten wordt. Ten Westen stond het *hoff te Rollecote*, van 1612 af vervallen. Thans blijft er slechts een met water omringd heuveltje (donjon) meer van over. Dit riddergoed was in het bezit van Maria Van den broecke (1474), van de de Gottignies (XV^{de} eeuw), van Anna van Hamal en haar echtgenoot Antonius van Berchem, heer van Elsbroek (1597 tot 1618). Na deze laatsten volgden er de familiën Bresson, Boisschot, Brouckhoven en Liedekerke elkander op.

Het *hoff te Vuyst*, gehucht *Ryken*, was een afhankelijkheid van het kasteel de *Wolfslinde*. Beide zijn in 1545 in het bezit van Gillis, Hendrik en Magdalena van Rycke, kinderen van Joos; korten tijd daarna (1548) wordt het gedurende 50 jaar bewoond door Willem Martini, pensionaris van de stad Antwerpen. Door haar huwelijk bracht Marie-Jeanne Martini, dochter van Filip-Eugeen, *Wolfslinde* aan Karel-Balthazar Hoffnagle, heer van Wez, controleur-generaal der vestingswerken te Brussel. Hun zoon, kapitein Alexander-Jozef Hoeffnagle, en dezès vrouw Joséphine-Claire d'Huylenbroucq, verkochten het riddergoed de *Wolfslinde* aan Jan-Jozef Zeyhers, grif-

fier van de stad Brussel, echtgenoot van Maria-Martha Olimart (1739). Vervolgens kwam het in het bezit van Pieter de Meester, raadsheer bij den Berg van Barmhartigheid te Mechelen (1759) door zijn dochter, Johanna-Maria de Meester, echtgenote van Gerard van Outhensden, die het riddergoed weer deed opbouwen in 1794. *Wolfslinde* werd op 13 Juli 1852 aangekocht door M. Powis van Ten-Bosch. Hndschr. *Liber généal.* III, blz. 132 in J. B. HOUWAERT (mijn persoonlijke biblioth.). Hndschr. II, 6509, blz. 83 door J. B. HOUWAERT in de *Koninkl. bibl.* A. WAUTERS, Environs, II, 543.

De Meierij van Eppègem was bij den aanvang van de XVI^{de} eeuw in handen van Jan Terwecoren, die huwde met Johanna Hellemans, dochter van Jan, Meier der *bancke van Bruyssegem*.

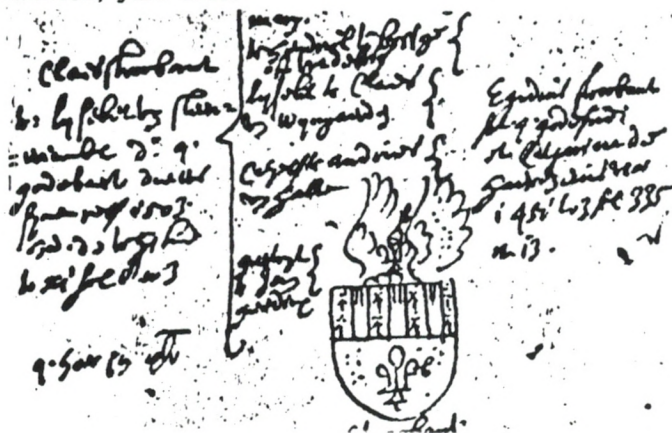
Hun zoon, Jérôme Terwecoren, in leven in 1655, was meier van Brussegem en van Eppègem. Deze huwde met Barbara van der Becken (Hndschr. II, 6460, blz. 14 in J. B. HOUWAERT en 795 in de *Koninkl. Bibl.*).

In de XVI^{de} eeuw zijn de Terwecoren's verwant met de familiën : Stroobant (van Tervuren), van Nieuwenhove, van Lever, Proost, Leemans, de Joncker, enz. (*Schepenregister*, N° 3810bis).

Deze bondige nota's betreffende het verleden van enkele aloude Brabantsche geslachten, werden opgeteekend uit de kostbare genealogische handschriften van J. B. HOUWAERT, die als bewijskrachtig golden voor den Brabantschen Raad. Zij beslaan ongeveer 180 registers, die onlangs in het bezit kwamen van de Koninklijke Bibliotheek.

LOUIS STROOBANT.

Schaarbeek, Juni 1936.

De Semse

Streekkrant 492

Tot 26 april stellen Maria Van De Cruys (Weerde), Marie-Louise Van Steenwinkel (Zemst-Laar) en Odile De Block (Weerde) hun werken tentoon in de cafetaria en

museumruimte van de Schranshoeve in Epegem.

Openingsuren: vrijdag en zaterdag (18-22 u), zondag vanaf 14 u.

Raf Bonte

Streekkrant
513/92

Van 6 tot 29 maart stelt Raf Bonte zijn werken tentoon in de Schranshoeve aan de Stijn Streuvelslaan in Epegem. De olieverven, pastels en pentekeningen van de plaatselijke kunstenaar zijn op vrijdag, zaterdag en zondag te bezichtigen, respectievelijk vanaf 18, 16 en 14 u. Met de moedermelk kreeg Bonte 53 jaar geleden het tekenen mee. Hij volgde in de normaalschool onderricht bij Jan Huens die later inspecteur werd van het kunstonderwijs. Na een onderwijzersopleiding bekwaamde hij zich in de binnenhuisarchitectuur. Sculptuurtekenen nam daarbij een belangrijke plaats in. Wanneer het drukke journalistenleven enige vrije ruimte liet, nam hij potlood en penseel ter hand. Bonte houdt van landschappen en symboliek. Door de Association Belgo-Hispanica werd hij gelauwerd. Hij ontving de herinneringsmedaille Pieter Paul Rubens en won de prijs Falluintjesstreek.

Hof van Habsburg herbergt schatten uit mooi verleden

"Mechels stadsarchief" doet de doorsnee-Mechelaar nog vaak denken aan een duistere opslagplaats van stoffig materiaal. De opendeurdagen van zaterdag en zondag maakten met dit beeld korte metten. Wat begon men een zoekspeeltje binnen de muren van het Hof van Habsburg, met hun ontsierend blauwe appartementstoegangen en zonder enige verwijzing naar het archief, eindigde met een verheugende ontdekking: een weelde aan bronnen omtrent ons verleden wacht, toegankelijk en overzichtelijk, op elke geïnteresseerde.

Om het archief te raadplegen moet je geen oudheidkundige of student zijn. De leek kan zijn drempelvrees best vergeten. Ieder vindt er wel iets.

Tinel, Denijn en de Teutonen

In de hall ziet hangen tekeningen die Lode Van den Brande in 1972 en 1973 maakte van Tinel en Denijn. De verdiepen krijgen cachet door uit het Stadhuis afkomstige levensgrote portretten van de grootmeesters van de Teutonenorde van Pitzenburg.

Een heel ervaren Mevrouw De Nijn, adjunct-archivaris, toonde bezoekers het hele gebouw. Een buitenkansje dus, want normaal zijn enkel de leeszalen toegankelijk.

Het moderne archief dat opgeslagen wordt op het gelijkvloers in praktische mobiele rekken, begint in 1796. Het omvat gegevens over de burgerlijke stand, bevolking,

openbare werken, en diens meer. De laatste tien jaar zitten op het Stadhuis. Opmerkelijk was dat op boekruggen tot 1905 grecieus "dépenses" geschreven stond, terwijl ze vanaf 1906 zakelijk "uitgaven" blokletterden.

Het oude archief rust op het eerste maar de oudste rekening (1311) zit in de safe. Erg leerrijk zijn de archieven van de ambachten, de "weeskamers", die voogden en bezitoverdrachten aangeven, en de notarisregisters, die in het Rijksarchief thuishoren. In de leeszaal genealogie maken namenklappers de zoeker wegwijs. Parochieregisters staan op microfiches.

Echt Mechels

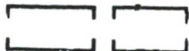
Echt Mechels werd het op het tweede, met als pronkstuk van 9.000 stukken uit de Mechelse bibliotheek het Cruydt-Boek van Rembertus Dodo-naeus. Bij de tijdschriften is GvM bijna volledig. En nog Mechelser was wat speciaal uit de kluis gehaald was: een keure van 1301, een dankbrief van Fred.III uit 1490 en het groot zangboek van Margareta van Oostenrijk, 110 blz verluchte kaligrafie, met zes missen van Pierre de la rue en een van Pipelare. Een opgeborgen juweel van 80 op 30 cm.

De leeszaal vorsers is open maandag, dinsdag en donderdag van 8.30 tot 12.30u. en van 13.30 tot 17u. Voor familiekunde kan u terecht op woensdag van 8.30 tot 12.30u. en van 13.30 tot 19u. en op zaterdag van 8.30 tot 12.30u.

activiteiten.

kring -----	Gouw of verbond -----	kringvergaderingen -----
		30/1
27/2 Film over de werking van "De Sense" FRANS DE SMET - HOFSTADE	22/2 vormingsdag "Landschappen" Heist o/d Berg van 10 tot 12u	27/2
	29/2 -1/3 Boekenbeurs in de St. Pieters- abdij te Gent 10 tot 15 uur	26/3
	8/3 Statuair vergadering Gouw Vlaams Brabant te Haacht 14 uur	
	14/3 Militaire Heenkunde te Leopoldsburg 14 uur	
	28/3 vormingsdag Archiefwezen Duffel	
2/4 Het notariaat, met mogelijk voor de Familiëkunde Notaris L. Van Eeckhoudt	11/4 Industriële archeologie op het platteland te Steenhuffel	30/4
26/4 Bezoek "Klein Brabant" vertrek 13,30 uur	25/4 Dagexcursie o.l.v. dr. Rudi Goossens (RUG)	
	2/5 Oost-Antwerpen " Landschappen "	28/5
	10/5 Gousdag Antwerpen Volksdevotie en bedevaarten te Ruisbroek	
	16/5 Het Landschap als archief door Roger Knapen	

kring	Gouw of verbond	kringvergaderingen
	14/6 Gouwdag Brabant Hoevebouw te Ternat	25/6
26/7 Bezoek "Landen en omgeving" vertrek 9 uur		30/7
		27/8
	Landdag Limburg Alden Biesen 19 en 20 sept. 25/9 Gouw Antwerpen " Landschappen "	24/9
2/10 "Den Ijzeren weg, 150 jaar spoorverkeer" Georges Feron	18/10 Computer na- middag te Malle	29/10
	21/11 Funeraire archeologie Laken	26/11
vanaf 18/12 Kerststal met kerstanimatie.		17/12

BEZOEK AAN LANDEN EN OMGEVING.

Op zondag 26 juli 1992 hebben wij een uitstap gepland naar LANDEN EN OMGEVING.

Om 10 uur worden we verwacht in het Provinciaal Trefcentrum Rufferdinge. We drinken er een tas koffie.

10.30 uur is er vertoning van een videofilm "Landen - hart van Haspengouw".

Nadien geleid bezoek aan de Watermolen Rufferdinge en het heemkundig museum.

Gelegenheid tot middagmaal in het Recreatiecentrum "De Tank".

Om 14 uur brengen we een bezoek aan het archeologisch museum "St. Gitter". Bezoek aan het kerkje van Wezeren (12e eeuw). Rondrit door het Haspengouws landschap met bezoek aan de H. Kruiskapel (Veldslagen van Neerwinden 1693 en 1793).

En om 16 uur brengen we een bezoek aan het Stadhuis, Lakenhalle en kerk van Zoutleeuw.

We sluiten de dag in het Bogaardenhof met Zoutleeuwsekaastaart en een tas koffie.

Praktisch:

- vertrek met de autobus aan de Schranshoeve om 9 uur stipt.
- Prijs : 550 fr/persoon, hierin zijn begrepen : koffie, middagmaal, toegangsprijs, koffie + taart, autobus, gids, buschauffeur.

Te betalen voor 27 juni op rekeningnr. 001-2183660-72 van de v.z.w. "De Semse" met de vermelding "Uitstap Landen en omgeving".

Landen : Oude Brabantse stad.
Behoorde van 1800 tot 1964 bij Luik, en sindsdien terug bij Brabant.

De huidige stadskern, rond de Sint Gertrudiskerk, werd in 1211 gesticht door Hendrik I van Brabant, als versterkte vesting voor de Luikenaars. Gelegen "op de paelen van Brabant" werd Landen in de loop der eeuwen herhaardelijk bezet en verwoest. Aan haar poorten speelden zich de "Veldslagen van Neerwinden" af, anno 1693 en 1793.

De watermolen Rufferdinge, genoemd naar een Frankische vrijheer Rufert, werd al beschreven in de 13e eeuw. In 1416 werd hij Brabants bezit en ging in de loop der eeuwen over in verscheidenen handen tot de Provincie Brabant het ganse domein kocht (2,5 Ha). Het werd opengesteld als Provinciaal Trefcentrum Rufferdinge en heemmuseum.

Het Gitterdal te Landen beslaat 6 Ha 47a 90 ca en omvat :

- Merovingisch kerkhof met het museum dat de koornruines bergt van de vroegste kerk, de toren en een heemtuin er omheen.
- De "Heynsberg" of Frankische motheuvel.
- De "Tombe van Pepijn van Landen", eveneens een feodale motheuvel met ringgracht.
- De boerderij.
- De Gertrudisbron en -beek.
- De waterput.
- Weiden.

St. Amanduskerk te Wezeren werd gebouwd omstreeks 1200 en is een zeldzaam en typisch voorbeeld van romaans-gotische overgangsstijl. Ook de toren van deze kerk was oorspronkelijk een schanstoren (X^e eeuw). Het merkwaardigste monument is het altaar. Dit is een reusachtige stenen tafel met de klassieke afmetingen van een Romeins altaar.

Heemkundige kring "De Sense" - Jaarprogramma 1992.

MAAND -----	CAFETARIA ----- Tentoonstellingen -----	MUSEUM -----
JANUARI 3/1 tot 2/2	Stef NEVEUX - WEERDE Virginie HOECKX - WEERDE	-
FEBRUARI 7/2 tot 1/3	Jean HUENS - ELEWIJT	-
MAART 6/3 tot 29/3	Raf BONTE -EPPEGEM	Raf BONTE
APRIL 3/4 tot 26/4	Odile DE BLOCK Marie-Louise VAN STEENWINKEL	Maria VANDENCROY WEERDE
MEI 1/5 tot 31/5	Renaat SAVELS - HOFSTADE	Renaat SAVELS
JUNI 5/6 tot 28/6	Jan DE LEEUW - WEERDE	Jan DE LEEUW
JULI 3/7 tot 2/8	Henriette GEERAERTS - TREMELO Werner VAN MULLEM - HOFSTADE	-
AUGUSTUS 7/8 tot 30/8	FRANS LAUWERS - VILVOORDE	-
SEPTEMBER 4/9 tot 27/9	Hedwige LAUWAERT - Elewijt	Hedwige LAUWAERT
OKTOBER 2/10 tot 1/11	Jozef MORTELMANS - Mechelen	Heemkring "De Sense" Thema: DE IJZERENWEG, 150 jaar spoor- geschiedenis.
NOVEMBER 6/11 tot 29/11	Jos CEUPPENS - EPPEGEM	Jos CEUPPENS
DECEMBER 4/12 tot 27/12		-

Een zelfportret.

JAN DE LEEUW uit Zemst stelt
tentoon van
5 juni tot en met 28 juni 92.

Hij is geboren in de Kerkstraat
te Zaventem alwaar hij reeds op
12 jarige leeftijd zijn eerste
verfkladders op doek zette
onder leiding van enkele
kunstenaars bij de Zaventemse
"Van Dijckkring".

Na vele jaren van inactiviteit
volgde hij een "reanimatie"
kursus aan de Portaelschool te
Vilvoorde waarbij hij de smaak
van het palet opnieuw te pakken
kreeg zodat hij zich meteen
aansloot bij de "Kreatieve
Kring Mechelen" aan de Sint
Romboutstoren. In 1985 was hij
een van de medestichters van de
kunstkring "Ter Zenne" waar hij
op dit ogenblik het voorzitter-
schap waarneemt.

Bij het kiezen van een onderwerp
gaat zijn voorliefde naar
landschappen uit ons Vlaamse
land waarbij hij gewoonlijk het
schildermes hanteert.

De tentoonstelling van
3 juli tot 2 augustus.

WIE IS WIE ?

WERNER VAN MULLEM

Geboren op 11 mei 1932 te
Sint Kruis Brugge, liep hij
aldaar lagere school, nadien
normaalschool te Torhout en
als onderwijzer nog 2 jaar
tekenacademie afdeling
plastiek tekenen, te Brugge.

Als zoon van een glasschilder
kwam hij reeds zeer vroeg in
kontakt met enkele bekende
Brugse schilders en glas-
schilders die hem de zin voor
plastische kunst aanscherpten.

Na zijn legerdienst bleef hij
bij het leger, maar kon er
weinig uiting geven aan zijn
enthousiasme voor het schilderen
o.m. wegens veelvuldige mutaties.
Pas eenmaal op rust gesteld greep
hij terug naar zijn palet, eerst
op eigen houtje, nadien onder
de kundige leiding van kunst-
schilder Stef Neveux uit Weerde.

tips.

JUBILEUMVIERING 25 JAAR V.V.F.-MECHELEN

Om deze viering met nog meer luister te omringen heeft de V.V.F.-Gouw Antwerpen beslist om zijn jaarlijkse gouwdag te Mechelen te laten doorgaan. Noteer alvast in uw agenda de volgende data:

zaterdag 16 en zondag 17 mei 1992

Het voorlopig programma van de jubileumviering ziet eruit als volgt:
zaterdag 16 mei 1992:

- 11.30 u Ontvangst op het stadhuis
receptie en korte toespraak
- 14 u Opening van de tentoonstelling + standen
- 15 u Referaat door de Heer Dr Persoons, algemeen Rijksarchivaris
over het onderwerp "Kerk en Abdij-archieven".
- + 17.30 u einde

zondag 17 mei 1992:

- 10 u Opening
- 11 u Korte lezing + doorlopende standen
- 15 u Voordracht door Meester Dauwe.
- 17 u einde

Deze activiteiten gaan door in het Cultureel Centrum A.Spinoy, Minderbroedersgang te 2800 Mechelen.

Op 28/6 zal vanaf 13 uur zal de deur open gezet worden van het kasteel "de Ribaucourt" te Perk.

Op zaterdag 24/10 zal heel waarschijnlijk tergelijktijd met de cursus "Het landschap in Haspengouw" een heenkundige boekenbeurs doorgaan. Elke Vlaams-Brabantse kring zal zich daar ook kunnen voorstellen. (daar meer nieuws daarover).

verantwoordelijke uitgever : Heemkring "De Sense"
Redactie : Gerda De Smet Leopoldstraat 75
1980 Zemst Tel: 015/51.04.33